

Dragi druže Generalni!

Dozvolite, da Vam pre svog polaska na dopust poklonim knjigu " RAČUNSKJE OSNOVICE ŽIVOTNOG OSIGURANJA" sa kratkim opisom njezine geneze i svrhe, da ne izgleda kao nekakva komplikovana filozofska teorija bez svake realne odnosno praktične vrednosti.

Za vreme svoje službe u osiguravajućem društvu Riunione adriatica di sicurtà u Zagrebu, Trstu i Beču 1927.godine primetio sam, da su premije životnog osiguranja, koje je bilo gotovo isključivo u rukama inostranog kapitala, barem za 40% previsoke pa sam već onda odlučio, da konstruiram tablicu smrtnosti stanovništva Jugoslavije.

Prilikom popisa stanovništva 31.III.1931. izradio sam projekat konstrukcije domaćih tablica te ga putem OUZOR-a u Ljubljani zvanično predložio vlastima, osiguravajućim preduzećima, radničkim i poslodavačkim organizacijama itd., ali nisam uspeo. Naše su vlasti imale onda premalo, a inostrana osiguravajuća preduzeća previše razumevanja za ovaj projekat, računajući time da bi ovo moglo ugrožavati njihove interese, pa su za to odbila svaku subvenciju. Statistički materijal dobiven popisom stanovništva 31.III.1931. nisam dobio ni na uvid, a kamoli na obradu. Kasnije, tj. 1935.godine zainteresirao sam bivšu Opštu Državnu Statistiku u Beogradu, koja mi je dala 10-12 činovnika na raspolaganje za prikupljanje podataka o rodjenju, smrtnim slučajevima itd., ali bez znanja javnosti. Uspelo mi je dalje u Sloveniji da dobijem subvenciju od Din.7000.- kao nagradu pomenutim činovnicima, a jednaki iznos dao sam od svojih honorara za različite ekspertize Ministarstvima pre-ratne Jugoslavije.

Veći deo prikupljenog statističkog materijala izgoreo je 6.IV.1941.god. prilikom bombardovanja Beograda. U početku juna 1941.g. dobio sam propusnicu za Beograd, te doneo preostali statistički materijal u Ljubljani, koji sam obradio za vreme rata. Uvodni tekst završio sam krajem oktobra 1945.god. Kontrola tablica po stručnjacima Ministarstva finansija FNRJ i po aktuarima DOZ-a, dalje odobrenje Ministarstva rada FNRJ za štampanje tablica itd. itd. iziskivalo je godinu dana. U štampu sam predao ru-

kopis baš pre selidbe Direkcije DZZSO u Beograd, a knjiga je izašla ovih dana. Zbog navedenih tehničkih zapreka uvodni tekst delimično nije više posve savremen.

Svrha novih tablica je više-struka:

1/ Zameniti strane tablice smrtnosti u našem socijalnom osiguranju. Ovaj cilj već je potpuno postignut. U računskim osnovicama DZZSO nema više ni traga bilo kakvih stranih mortalitetnih tablica.

2/ Zameniti strane mortalitetne tablice u našem neobaveznom individualnom životnom osiguranju, koje provodi Državni osiguravajući zavod. Pošto se je DOZ abonirao na 500 primeraka knjige, izgleda da će zameniti svoje sadašnje tablice smrtnosti: ADS /Allgemeine deutsche Sterbetafel 1900-1910/ i MG /Sterbetafel der Österreichische Versicherungs-Männer-Gemischt-Selektion, 1875-1900/ sa novim domaćim tablicama.

3/ Zameniti strane tablice smrtnosti u Jugoslovenskim udžbenicima matematike osiguranja pre svega HM t.j. tablicu 20 engleskih društava iz doba pre 1862. godine i tablicu RF t.j. tablicu francuskih rentijera iz doba 1819-1887. itd. U Sloveniji je ovaj cilj već postignut izdanjem udžbenika "Tabele za finansijsko i aktuarsko matematiko" prošle godine. Ministarstvo trgovine i snabdevanja NR Hrvatske je takodje već prihvatilo izdanje udžbenika sa novim tablicama, ali zbog tehničkih zapreka udžbenik još nije štampan. U NR Srbiji na protiv na ekonomskim školama kao i na aktuarskom kurzu DOZ-a, kojega posećuju i dva naša službenika /Baumiller i Stanković/ još uvek se tumače strane /engleske/ tablice.

4/ Daljna a ujedno jedna od najvažnijih svrha knjige jeste prikazati modernu tehniku konstrukcije tablica, koje je objašnjena u uvodnom tekstu. Ovim objašnjenjem tehnike konstruiranja tablica mogu se poslužiti:

a/ Državni Statistični Ured prilikom konstrukcije tablica smrtnosti stanovništva FNRJ.

b/ DOZ prilikom konstrukcije mortalitetnih tablica u neobaveznom individualnom osiguranju života.

c/ DZZSO prilikom konstrukcije mortalitetnih i invaliditetnih tablica osiguranih radnika, nameštenika i službenika.

5/ Skrenuti pažnju aktuara i statističara Sovjetskog Saveza na našu prvu domaću tablicu smrtnosti i tako postići saradnju medju aktuarima i statističarima FNRJ i SSSR. Zbog toga je uvodni tekst preveden na ruski jezik. - Tekst je preveden dalje i na francuski jezik, da mogu tako aktuari i statističari kapitalističkih zemalja saznati, da ima i FNRJ već vlastitu tablicu smrtnosti i da tako neće moći više tvrditi kao pre nekoliko godina - čuo sam na vlastite uši - "Jugoslavija ima 16 miliona stanovnika, a nikakvih valjanih aktuara". Baš iz toga razloga iznešeni su u uvodnom tekstu tehnički principi i matematske formule, iz kojih se mogu inostrani aktuari uveriti, da je prva mortalitetna tablica FNRJ baš tako savršeno konstruirana, kao najrazličitije tablice svih većih država.

6/ Konačno može nova tablica poslužiti demografima, antropolozima, biolozima, lekarima koji se bave socijalnom medicinom itd.

Jačanjem demokratskih snaga poboljšava se životni standard stanovništva i tako smanjuje mortalitet. Nove tekovine socijalne medicine higijene i t.d., koje su sve više i više pristupačne celom radnom narodu isto tako mnogo smanjuju mortalitet stanovništva. U evroskoj Rusiji na primer, u roku od 30 godina t.j. od 1897 do 1927. mortalitet stanovništva se je smanjio za 30%. Mortalitetne tablice su dakle u jedno i pokazatelj opšteg blagostanja stanovništva.

Itvinite, družo Generalni, što Vas za vreme Vaše teške bolesti zamaram dosadnim i dugačkim dopisima, ali držim, da je to možda bar donekle i potrebno, da ste si bar na čistom, za što imam toliko neprijatelja. Posle ove publikacije imaću ih još više. Biće Vama poznat "Nepisani Zakon istorije", da je svaki, koji je previše zavirio u svoju struku, morao voditi tešku borbu protiv neopravdanih kritika onih, koji sa svojim radom nisu mogli konkurirati, pa zato nisu mogli podnašati, da se drugi ističe. U ostalom ovo nije važno niti me smeta, jer sam na ovakve stvari navikao već u preratnoj Jugoslaviji.

Želim Vama skori i temeljiti oporavak, te Vas mnogo i srdačno pozdravljam

Vama odani

/Ivo Lah/

Beograd, 5. avgusta, 1948. god.

Prilog: 1 knjiga.

P.S.

Moram zahvaliti i Vašoj intervenciji pre 2-3 meseca putem druga Franje Debeuca kod štamparije, da je knjiga već izašla.